

Tabela uwag WRZOS, OZRSS, ZLOP, FOSa, ZLOP, ZaFOS, Fundacja Merkury do projektu dokumentu Strategia Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna na lata 2021–2035

I.p.	Instytucja zgłaszająca	Umiejscowienie w dokumencie (numer strony i nazwa rozdziału, fragment którego dotyczy uwaga)	Proponowana treść zapisu/ treść uwagi	Uzasadnienie
1	Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”	Uwaga ogólna do konstrukcji Strategii	Zakres dokumentu odwołuje się do usług społecznych, zaś w tekście pojawiają się również usług zdrowotne choć w bardzo niekonsekwentny sposób (brak. m.in. kwestii zakładów opiekuńczo-leczniczych, dziennych domów opieki medycznej, centrów alzheimerowskich etc.); Czy zatem ma być jeden dokument obejmujący politykę społeczną i zdrowie czy też są to różne dokumenty? Naszym zdaniem dobrym rozwiązaniem jest połączenie w jednym dokumencie usług społecznych i zdrowotnych, ale w sposób konsekwentny. W przeciwnym razie powstaną dwa różne dokumenty nie prowadzące do skoordynowania działań. Jeżeli zaś to nie będzie możliwe, to niezbędne jest zapewnienie maksymalnej spójności, nawet przy powtórzeniu niektórych zapisów.	
2	Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek	Uwaga ogólna do konstrukcji Strategii	Konstrukcja dokumentu określona ściśle według grup docelowych powoduje liczne powtórzenia (nota bene z wieloma niekonsekwencjami) tworzy to niestety problem że te same usługi znajdują się często w każdym obszarze tworząc	

	<p>Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOŚa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”</p>		<p>przekonanie, że realizowane są odrębne działania. Nasza propozycja do rozważenia jest następująca:</p> <p>Obszar: Dzieci i młodzież;</p> <p>Obszar: Osoby wymagające wsparcia w rodzinie (starsi, niepełnosprawni, długotrwale chorzy)</p> <p>Obszar: Osoby wymagające wsparcia w środowisku lokalnym (starsi, niepełnosprawni, długotrwale chorzy)</p> <p>Obszar: Mieszkalnictwo i instytucje (mieszkalnictwo wspomagane, reforma placówek całodobowych) Oczywiście można kwestię placówek umieścić w obszarze dzieci oraz środowisko, jednak kwestia mieszkaniowa wymaga wyodrębnienia.</p> <p>Obszar: Warunki rozwoju usług społecznych (koordynacja, pracownicy, partnerstwo, finansowanie).</p> <p>Warto zwrócić uwagę, że zarówno w kontekście koordynacji, mieszkalnictwa pojawiają się w każdym z obszarów, zaś kwestia pracownicza która dotyczy wszystkich obszarów pojawia się tylko w niektórych podczas gdy jest to kwestia horyzontalna. Obecna konstrukcja nie tworzy spójnej całości.</p>	
3	<p>Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji</p>	<p>Uwaga ogólna do konstrukcji Strategii - mieszkalnictwo</p>	<p>Kontynuując powyższą kwestie należy zwrócić szczególną uwagę na kwestie mieszkalnictwa rozproszone po poszczególnych obszarach. Również wskaźniki w tym zakresie rozproszone są po różnych obszarach – czy zatem są to odrębne działania? Czy jednak nie powinno to stanowić jednego wspólnego przedsięwzięcia. Nie tworzy się odrębnie mieszkań dla osób opuszczających placówki całodobowe a osobno dla osób z niepełnosprawnościami. Cały czas to są</p>	

	<p>Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko- Mazurskiego FOŚa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”</p>		<p>mieszkania wspomagane. Ponadto strategia stosuje różne nazewnictwo powodujące również nieporozumienia nazewnictwa (wspomagane, wspierane, treningowe, chronione) bez sprecyzowania czym różni się np. treningowe i wspomagane.</p>	
4	<p>Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko- Mazurskiego FOŚa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”</p>	<p>Uwaga ogólna do konstrukcji Strategii - koordynacja</p>	<p>Podstawowy zarzut odnoszący się do budowania systemu. W każdym obszarze pojawia obowiązek ustanowienia na poziomie gmin koordynatora usług społecznych i zdrowotnych, który ma odpowiadać za całokształt organizowania i nadzoru wsparcia dla osób starszych, dzieci i młodzieży, osób z niepełnosprawnościami, osób w kryzysie zdrowia psychicznego oraz bezdomności. Ponadto koordynatorzy usług funkcjonujący na terenie gmin będą odpowiedzialni za badanie jakości usług, a także pomiar satysfakcji osób na rzecz których realizowane są usługi. W innym fragmencie dokumentu wskazuje się że „rolę koordynatora będzie pełniło Centrum Usług Społecznych, w tych gminach w których zostanie ono utworzone. W samorządach, w których Centrum Usług Społecznych nie będzie funkcjonowało, decyzję o powierzeniu funkcji koordynatora usług społecznych i zdrowotnych podejmuje gmina” (s. 110). Tymczasem na poziomie wskaźników osobno wskazuje się kwestię CUS a osobno koordynatorów usług. Wydaje się, że kwestia ta nie została przemyślana w dokumencie. Co więcej wskazuje się to jako zadanie własne gmin, razem z całym pakietem usługowym.</p> <p>Budzi to istotne wątpliwości co do realności takiego działania, zwłaszcza na obszarze niewielkich gmin. Działania takie</p>	

			<p>powinny nie powinny polegać na prostym przekształceniu ośrodków pomocy społecznej w centra usług społecznych lub wyznaczaniu dyrektora OPS jako koordynatora usług, lecz poważnego przemyślenia budowy struktur ponadgminnych (lub gminnych w powiatach grodzkich), które nie naruszają struktury obecnych ośrodków pomocy społecznej – zaś ich zadaniem powinna być koordynacja działań gminnych podmiotów publicznych oraz niepublicznych, zapewnienia białych plam na podstawie kontraktowania, oraz zapewnienie finansowania tych działań. Do tego niezbędny byłby system dotacji budżetowej połączony ze stopniowym budowaniem sieci CUS na poziomie ponadlokalnym.</p> <p>Oczywiście, że planowana ewaluacja projektów „pilotażowych” Centrów Usług Społecznych da asumpt do zmian legislacyjnych, korekty działań oraz wprowadzenia obligatoryjności. Strategia powinna jednak wskazywać zmianę społeczną i instytucjonalną, określając model docelowy. W tym przypadku mamy już określoną regulację prawną, na którą zgodził się ustawodawca – nie można zatem udawać, że może coś się uda albo nie. Dokumenty planistyczne muszą pokazywać, w którą stronę zmierzamy, a nie że być może, lub zależy co się zmieni. Dlatego rola CUS musi zostać zarysowana bardziej zdecydowanie oraz określone współfinansowanie w przyszłości.</p>	
5	Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń	Uwaga ogólna do konstrukcji Strategii – kwestia instytucji	Dokument w różnych miejscach odnosi się do długoterminowych placówek całodobowych. M.in. zapowiada się „ Przekształcanie stacjonarnych placówek opieki długoterminowej w placówki realizujące kompleksowe usługi, stacjonarne i środowiskowe, w tym usługi realizujące stacjonarną opiekę krótkoterminową. Przekształcenie dotyczyć ma otwarcia na równoległą realizację usług	

	<p>Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”</p>		<p>środowiskowych przy ograniczeniu do niezbędnego minimum wsparcia stacjonarnego.” . Podobnie w przypadku pieczy zastępczej planuje się „przekształcenie placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia całodobowego w dzienne ośrodki wsparcia pieczy zastępczej”. Propozycje warte poparcia, jednak nie wskazuje się ścieżki dojścia do takiego systemu do 2035 r. Brak również odniesienia do prywatnych placówek całodobowych prowadzonych w ramach działalności gospodarczej, które mają dużo łatwiejsze warunki funkcjonowania i mogą stopniowo wypierać instytucje publiczne, chyba że taki jest zamysł autorów.</p> <p>Należałoby przynajmniej na poziomie wskaźników wprowadzić zapis:</p> <p>Zrównanie standardów domów pomocy społecznej oraz placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku – do 31 grudnia 2027.</p>	
6	<p>Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, Zachodniopomorskie</p>	<p>Uwaga ogólna do konstrukcji Strategii – kwestia organizacji obywatelskich</p>	<p>Niezrozumiałe jest marginalizowanie działań sektora społecznego jako głównego partnera sektora publicznego. W zasadzie strategia wskazuje na organizacje obywatelskie jako jednego z realizatorów w szeregu innych podmiotów nie budując tu sojuszu instytucji niekomercyjnych. Nota bene jedyne miejsce w strategii na poziomie wskaźników przewidziane dla ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych przewidziano w obszarze dotyczącej osób w kryzysie zdrowia psychicznego, co wskazuje na przypadkowość ujęcia tej problematyki. W istocie kwestia partnerstwa powinna być wyodrębniona w ramach odrębnego działania dla wszystkich obszarów albowiem</p>	

	Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”		<p>powstaje wrażenie, że organizacje w niektórych obszarach są widoczne, zaś w innych pominięte.</p> <p>W istocie brak filozofii partnerstwa publiczno-społecznego wskazuje na wolnorynkowe podejście. Podejście to nie uwzględnia roli sektora społecznego jako uczestnika w kreowaniu polityki publicznej, a w przypadku realizacji jako jednego z licznych uczestników. Ta filozofia niestety doprowadziła do dużego spadku jakości usług społecznych w wielu obszarach, gdy kryterium decydującym była kwestia ceny a nie jakości realizacji działań. Propozycje zapisów w tym zakresie prezentujemy w uwagach szczegółowych.</p>	
7	Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOŚa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”	Uwaga ogólna dotycząca planu i harmonogramu wdrażania Strategii w najbliższych latach	Postulujemy przyjęcie zobowiązania w Strategii tworzenia 3-letnich Planów Wdrażania, w których koordynator procesu rozwoju usług społecznych powinien szczegółowo i, konkretnie planować działania na najbliższe lata, opisujący kolejne kroki wdrożenia strategii oraz wyznaczający dalsze kierunki. (kwestię tę wskazujemy w szczegółowych propozycjach)	Strategia jest dokumentem, który ze względu na specyfikę i regulacje dotyczące polityki publicznej nie może obejmować wszystkich kwestii związanych z implementacją i wdrożeniem. Z kolei brak zaplanowania konkretnych działań wdrożeniowych na najbliższe lata będzie rodził realne ryzyko zbędnego wydłużania działań i niezrealizowania zakładanych celów w przyjętej perspektywie czasowej. Określenie „mapy drogowej” jest więc konieczne dla efektywnego wdrożenia Strategii.
8	Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek	Rozdział I. DIAGNOZA STRATEGICZNA	Dokument w części diagnostycznej skupia się w dużej mierze na stanie zastanym. Kompletnie nie uwzględniono i nie wskazano wzywań demograficznych w przypadku osób	

	<p>Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOŚa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”</p>	<p>OBSZARÓW PROCESU DEINSTYTUCJONALIZACJI</p>	<p>starszych w kontekście roku 2035, a dysponujemy takimi danymi. Materiał odwołuje się do prognozy 2050, która jest na tyle abstrakcyjna dla czytelnika (nota bene opisy są oparte na publikacjach z 2012 roku). Tymczasem nie chodzi o jakiś abstrakcyjny zwiększony popyt na opiekę, ale bardzo konkretne wyzwania i to na niespotykaną dotychczas skalę. Brak właściwej diagnozy skutkować będzie brakiem właściwej intensywności działań. Politycy i decydenci na różnych szczeblach muszą sobie zdawać sprawę o skali wyzwań czekających Polskę i system usług społecznych i zdrowotnych.</p> <p>Brak jest diagnozy odnośnie wsparcia w rodzinie, na których obecnie opiera się w istocie system wsparcia. Kwestia ta jest już dawno opisana i zbadana. Przykładowo można wskazać m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opiekunowie rodzinni osób starszych. Problemy, potrzeby, wyzwania dla polityki społecznej. ROPS Kraków 2015 • Sytuacja opiekunów rodzinnych w kontekście sprawowania opieki nad osobami w wieku 60+ z terenu województwa łódzkiego, RCPS Łódź 2017 • Pogłębione studium usług opiekuńczych skierowanych do osób starszych. Środowiskowa opieka formalna i nieformalna, ROPS Poznań 2017 • Rafał Bakalarczyk, Godzenie pracy zawodowej z opieką nad osobami zależnymi wyzwaniem dla dialogu społecznego i polityki publicznej różnych szczebli, Warszawa 2020 i wiele innych. <p>Brak wyodrębnienia i jasnego wskazania na kwestię rodzin wspierających swoich bliskich w starości, niepełnosprawności</p>	
--	---	--	--	--

			czy chorobie do dzisiaj skutkuje niezwykle słabym systemem wsparcia dla rodzin, które już dziś szacuje się na 2 do 2,5 mln.	
9	Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”	Rozdział I. DIAGNOZA STRATEGICZNA OBSZARÓW PROCESU DEINSTYTUCJONALIZACJI 6.7 Kadry realizujące usługi społeczne w pomocy społecznej (s. 82)	Wykreślić lub znacząco przeformułować zdanie: „Jest to sytuacja wręcz dramatyczna, gdyż z powyższego zestawienia wynika, iż większość usług opiekuńczych w gminach jest świadczona przez pracowników nie zatrudnionych w jednostkach pomocy społecznej szczebla gminnego, a u podwykonawców – co nie daje gwarancji trwałości i jakości usług”;	Podzielając zdanie o dramatycznej sytuacji kadr w usługach społecznych, nie można się jednak zgodzić, że dramatyzm wynika z faktu, iż zadanie jest to zlecone podmiotom zewnętrznym. W takim razie jak ocenić sytuację w zakresie przeciwdziałania bezdomności, gdzie zdecydowana większość działań realizowana jest przez podmioty zewnętrzne. Czy samo zlecenie oznacza brak gwarancji trwałości i jakości? Dramatyzm nie polega na fakcie, iż OPS nie zatrudniają większości opiekunów, ale na sposobie zlecenia i przekazywania, zwłaszcza podmiotom prywatnym. Przez lata panował dumping socjalny, niska stawka wynagrodzenia a tym samym niska jakość pracy bez żadnej kontroli. Tym samym dramatyzm powinien zostać ograniczony z jednej strony przez znaczące zwiększenie wynagrodzeń za usługi (co pozwoli również zatrudniać więcej

				<p>pracowników), zdefiniowaniu minimalnych wymogów jakościowych (co podniesie również jakość usług świadczonych przez wszystkich wykonawców) , określenie preferencji w zlecaniu zadań na rzecz sektora społecznego (jako niekomercyjnego partnera) oraz kontrolę realizacji zadania publicznego.</p> <p>Pozwoli to z jednej strony zwiększać zasoby pracowników w instytucjach publicznych z drugiej strony ucywilizować sposób realizacji zadań zleconych.</p> <p>Ponadto powyższy zapis jest w sprzeczności ze wskazanymi kierunkami działań np. w obszarze osób starszych, wskazuje się działania w zakresie kontraktowania działań oraz roli organizacji społecznych.</p> <p>Dla zainteresowanych rolą sektora społecznego w usługach polecamy lekturę raportu GUS, Rola sektora non-profit w dostarczaniu usług społecznych w latach 2014-2016, Warszawa 2018</p>
--	--	--	--	---

10	Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”	Rozdział III. WIZJA I CELE STRATEGICZNE (s. 112)	Zapewnienie każdej osobie potrzebującej wsparcia z powodów społecznych, między innymi podeszłego wieku, niepełnosprawności, zdrowia psychicznego, bezdomności - bezpiecznego i niezależnego funkcjonowania w swoim miejscu zamieszkania (w swoim mieszkaniu lub domu) tak długo, jak tego pragnie, zaś dzieciom i młodzieży pozbawionej opieki rodzicielskiej wsparcia w warunkach rodzinnych.	Wizja Strategii (czyli nasze wyobrażenie o przyszłości) powinna obejmować nie przygotowanie systemu realizacji usług, ale zapewnienie prawa wyboru i decydowania o swoim życiu. W kontekście dzieci i młodzieży należy wskazać, że chodzi nam o zapewnienie docelowo wsparcia w warunkach rodzinnych a nie „zbliżonego do warunków rodzinnych” – na poziomie wizji i celu głównego to istotna różnica dokąd zmierzamy
11	Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”	Rozdział III. WIZJA I CELE STRATEGICZNE (s. 113)	Wśród kluczowych zadań Strategii wymienia się „moratorium na budowę nowych instytucji opieki całodobowej”. Niestety w dalszych zapisach, kwestia ta nie znajduje się w żadnym zapisie. Nie wiadomo zatem czy rzeczywiście proponuje się wprowadzenie moratorium i w jakim czasie na tworzenie nowych placówek całodobowych o charakterze długoterminowym. Proponujemy rozwinięcie tej kwestii we wskaźnikach odnoszących się do konkretnych obszarów. Wprowadzenie moratorium na tworzenie nowych domów pomocy społecznej oraz placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekłe	Kwestia moratorium jeśli nawet nie jest ujęta w działaniach powinna znaleźć się przynajmniej we wskaźnikach strategii.

			chorym lub osobom w podeszłym wieku – od 31 grudnia 2024	
12	<p>Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”</p>	<p>Rozdział III. WIZJA I CELE STRATEGICZNE. OBSZAR: OPIEKA NAD DZIECKIEM, W TYM DZIECKIEM Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ</p> <p>Cel szczegółowy nr 2:</p>	<p>Poszerzyć cel szczegółowy nr 2: Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej. Na „Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej i procesu adopcji”</p> <p>Oraz dodać w kierunkach działań pkt. 3 w brzmieniu:</p> <p>3. Wprowadzona zostanie adopcja dofinansowana, dedykowana w szczególności rodzinom decydującym się na przysposobienie licznych rodzeństwa od trojga dzieci włącznie oraz dziecka z orzeczeniem o niepełnosprawności lub z chorobą przewlekłą, a także uprawnienie do urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego bez względu na wiek adoptowanego dziecka.</p>	<p>Aktualnie polska rodzina przysposabiająca liczne rodzeństwo i/lub dzieci wymagające długotrwałej terapii, rehabilitacji, specjalistycznego leczenia, w tym leczenia psychiatrycznego, nie może liczyć na żadną formę postadopcyjnego wsparcia, co w praktyce oznacza pauperyzację rodziny. Jest to głównym powodem, dla którego polscy kandydaci na rodziców adopcyjnych nie rozważają adopcji licznych rodzeństw i/lub dzieci wymagających przewlekłych terapii (a rodziny zastępcze wychowujące dzieci o szczególnych potrzebach nie przekształcają się w rodziny adopcyjne), ponieważ taka adopcja zdestabilizowałaby rodzinę finansowo i docelowo uniemożliwiła zapewnienie dziecku prawidłowej opieki. Próbą rozwiązania tego impasu miała być adopcja dofinansowana</p>

				przeznaczona dla grupy dzieci, które obecnie i tak przebywają w formach pieczy zastępczej, głównie instytucjonalnej, i których utrzymanie jest dla państwa wyższym kosztem aniżeli byłoby nim częściowe dofinansowanie adopcji. Proponowane rozwiązanie zostało ujęte w pierwotnej wersji strategii, niezbędne jest zatem jego ponowne wprowadzenie.
13	Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”	Rozdział III. WIZJA I CELE STRATEGICZNE. OBSZAR: OPIEKA NAD DZIECKIEM, W TYM DZIECKIEM Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ Cel szczegółowy nr 4:	Skorygowanie kierunków działań w pkt. 1 i 2: 1. Opracowanie indywidualnych planów usamodzielnienia dla mieszkańców całodobowych domów pomocy społecznej oraz dla wychowanków pieczy zastępczej co najmniej od 15 roku życia . 2. Stworzenie funkcji asystenta usamodzielnienia, jako specjalisty wspierającego dzieci i młodzież opuszczającej placówki całodobowe i pieczę zastępczą.	Niezbędne jest poszerzenie planów przygotowujących do samodzielnego życia w dłuższym horyzoncie czasowym niż tylko 18 rok życia. Dopiero wówczas pojawią się pozytywne rezultaty. Ponadto należy znacząco wzmocnić rolę opiekuna – asystenta młodzieży opuszczającej placówki jako istotnego elementu systemu wsparcia
14	Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni	Rozdział III. WIZJA I CELE STRATEGICZNE. OBSZAR: OPIEKA NAD OSOBAMI	Dodanie nowego kierunku działań:	Działania takie są rozpowszechnione w całej Europie (m.in. programy home sharing).

	Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOŚa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”	STARSZYMI. Cel szczegółowy nr 3: Rozwój środowiskowych form wsparcia opieki długoterminowej. (s. 123)	„Testowanie nowych form wsparcia wspólnego zamieszkiwania osób niespokrewnionych oraz formuły zamieszkiwania przez osoby wspierające niespokrewnione z osobą wspieraną w formule dziennej lub całodobowej, usług świadczonych przez wyspecjalizowane rodziny opiekuńcze”	Niezbędne jest poszerzenie różnych możliwości pozostania w domach i mieszkaniach, tak aby nie kierować ich do całodobowych instytucji wobec braku alternatywy.
15	Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOŚa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”	Rozdział III. WIZJA I CELE STRATEGICZNE. OBSZAR: OPIEKA NAD OSOBAMI STARSZYMI. Cel szczegółowy nr 3: Rozwój środowiskowych form wsparcia opieki długoterminowej. (s. 123)	Dodanie nowego kierunku działań: „Wprowadzenie obowiązku prowadzenia gminnej analizy potrzeb w zakresie wsparcia i monitorowania stanu zdrowia wszystkich mieszkańców powyżej 75 roku oraz osób posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności.”	Dotychczasowe analizy (m.in. raporty NIK) wskazują, że działania samorządowe wobec osób starszych mają charakter reaktywny. Oznacza to, że mają informacje wyłącznie o zgłaszanych potrzebach, natomiast nie mają kompletnie wiedzy o sytuacji osób starszych w rodzinach i konkretnych potrzebach w tym zakresie. Dlatego też należy wprowadzić dzia
16	Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni	STRATEGICZNE. OBSZAR: OPIEKA NAD OSOBAMI STARSZYMI. Cel szczegółowy nr 5	Dodanie nowego kierunku działań:	Jednym z istotnych „kół zamachowych” są środki z budżetu UE zwłaszcza w ramach programów regionalnych. Dzięki

	Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”	Zbudowanie trwałego systemu finansowania opieki długoterminowej.:	„Opracowanie mechanizmów finansowych (montażu finansowego) zapewniających trwałość rozwiązań finansowanych ze środków budżetu UE”	nim pojawiło się szereg działań i przedsięwzięć np. dziennych domów pomocy czy mieszkań wspomaganych. Niestety brak spójnego systemu zapewnienia trwałości powoduje że po 2-3 latach działania te zanikają, zaś mniejsze samorządy nie są w stanie samodzielnie kontynuować działań. Dlatego niezbędne jest przygotowanie mechanizmów montażu finansowego zapewniających dalsze finansowanie dobrej jakościowo realizacji usług społecznych.
17	Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”	Rozdział IV. REALIZATORZY I MONITOROWANIE DZIAŁAŃ (PARTNERZY Z ZAKRESU RZECZNICTWA NA RZECZ OSÓB I GRUP S. 140	Zmiana nazwy: PARTNERZY Z ZAKRESU RZECZNICTWA NA RZECZ OSÓB, GRUP i WSPÓLNOT SAMORZĄDOWYCH i dodanie dwóch pól: Ogólnokrajowe organizacje samorządu terytorialnego - partner, rzecznictwo w zakresie działań wspólnot samorządowych, oraz roli i zakresu działań jednostek samorządu terytorialnego Ogólnokrajowe, regionalne i lokalne organizacje obywatelskie – partner, rzecznik uczestników procesu kreowania usług regionalnych i lokalnych, rzeczników grup i środowisk społecznych, organizatorów usług społecznych, przedstawicieli pracowników realizujących usługi społeczne	Na poziomie partnerów w przygotowaniu i realizacji działań zaplanowanych w strategii usług społecznych nie może zabraknąć dwóch ważnych podmiotów. Po pierwsze: ogólnopolskich organizacji samorządu terytorialnego (z uwagi na fakt iż największa część działań spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego); Drugim podmiotem są organizacje obywatelskie które nie realizują wyłącznie funkcji realizacyjnych ale również kreacyjnych (jako partner dialogu) i rzeczniczych

				(jako rzecznik grup i środowisk wymagających wsparcia czego przykładem są organizacje osób z niepełnosprawnościami) ponadto organizacje reprezentują też poszczególnych interesariuszy zrzeszających pracowników czy też organizatorów poszczególnych form pomocy.
18	Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”	Rozdział IV. REALIZATORZY I MONITOROWANIE DZIAŁAŃ s. 143 (tabela realizatorów strategii - Podmioty ekonomii społecznej, w tym organizacje pozarządowe)	Partnerzy – realizatorzy części usług społecznych, wykonywanych samodzielnie lub na zlecenie samorządów , w oparciu o konkursy lub zamówienia publiczne, praktyczni realizatorzy procesu deinstytucjonalizacji. Wsparcie procesu przez PES/PS jako podmioty zaangażowane w świadczenie usług społecznych i w realizację procesów reintegracyjnych w społecznościach lokalnych.	Dotychczasowy zapis ma wydźwięk paternalistyczny. Tymczasem wiele działań realizowany jest zarówno z własnej inicjatywy lub w ścisłej współpracy z samorządem terytorialnym.
19	Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń	Rozdział IV. REALIZATORZY I MONITOROWANIE DZIAŁAŃ s. 145	W rozdziale tym proponujemy następujący zapis (boldem zaznaczono zmiany w stosunku do zapisów strategii): „Koordynacja krajowa	Kwestie koordynowania działań na poziomie krajowych i regionalnym muszą być sformułowane precyzyjnie. Nie ulega wątpliwości że działania koordynująco, planistyczne i

	<p>Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOŚa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”</p>		<p>W Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej zostanie powołany Zespół ds. realizacji Strategii rozwoju usług społecznych - polityka publiczna na lata 2021 – 2035.</p> <p>Zespół będzie składał się z przedstawicieli administracji rządowej, przedstawicieli organizacji samorządowych reprezentowanych w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu i Samorządu oraz przedstawicieli organizacji obywatelskich zaangażowanych w obszarach objętych strategią.</p> <p>Zespół będzie opracowywał propozycję planu wdrażania strategii (w wymiarze 2-3 letnim), który będzie przekazywany do decyzji ministra koordynującego realizację strategii. Zespół opracuje również szczegółowy sposób monitorowania postępu realizacji działań zaplanowanych w dokumencie oraz określi cykliczność sprawozdań z ich realizacji. Punktem odniesienia w monitorowaniu realizacji działań będzie opracowany zestaw wskaźników obrazujących oczekiwane rezultaty realizacji strategii na poziomie celów strategicznych.</p> <p>Koordinacja regionalna</p> <p>Na poziomie regionalnym koordynacja działań będzie realizowana przez samorząd województwa, poprzez działania regionalnych ośrodków polityki społecznej. ROPS będzie odpowiedzialny za przygotowywanie regionalnych planów rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji. Plany będą przyjmowane na okres do 3 lat i będą stanowiły uporządkowany proces finansowania ze środków Programów Regionalnych poszczególnych usług społecznych z uwzględnieniem działań o charakterze edukacyjnym, animacyjnym i wspierającym samorządy lokalne. Plany</p>	<p>monitorujące mają kluczowe znaczenie we wdrażaniu strategii.</p> <p>Na poziomie regionalnym należy zapewnić jak największą spójność z zaplanowanymi działaniami w ramach Programów Regionalnych, w których należy ocenić, że co najmniej 5-6 mld zł. zostanie skierowane na usługi społeczne. Tym istotniejsze jest ściśle określenie działań koordynacyjnych na poziomie regionu.</p>
--	---	--	---	---

			docelowo będą obejmować również działania finansowane ze środków krajowych tworząc synergię i komplementarność działań.	
20	Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych WRZOS, Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych, Związek Lubuskich Organizacji Pozarządowych, Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych, Federacja Organizacji Socjalnych Województwa Warmińsko-Mazurskiego FOSa, Zachodniopomorskie Forum Organizacji Socjalnych ZaFOS, Fundacja „Merkury”	Rozdział V. FINANSOWANIE DZIAŁAŃ STRATEGICZNYCH	<p>Należałoby zatem przynajmniej określić we wskaźnikach finansowych oraz w opisie rozdziału potrzebę stworzenia bilansu dotychczasowych źródeł (2022) uporządkowania finansowania różnych źródeł finansowania (2025), wraz z wprowadzeniem mechanizmów zapewniających trwałość działań finansowanych ze środków budżetu UE (zwłaszcza w kontekście usług opiekuńczych, środowiskowych etc.) poprzez montaż różnych źródeł (2025). Ponadto planowanie działań powinno nie polegać na odwołaniu się wyłącznie do ustawy budżetowej ale zgodnie z uwagą dotyczącą koordynacji krajowej powinno zostać to zarysowane w planie wdrażania strategii (propozycja w Rozdziale IV) na okres 3 lat – wprowadzając przyjęte decyzje finansowe do Wieloletniego Planu Finansowego Państwa.</p> <p>Proponujemy zatem na str. 146 zdanie „Ostateczna wysokość środków przewidzianych do realizacji poszczególnych projektów będzie ustalana corocznie przez Radę Ministrów w trakcie prac nad ustawą budżetową” zastąpić zadaniem „Ostateczna wysokość środków przewidzianych do realizacji poszczególnych projektów będzie ustalana w Wieloletnim Planie Finansowym Państwa począwszy od 2025, oraz corocznie w trakcie prac nad ustawą budżetową”</p> <p>Na str. 148 należy dodać przed wykresem zdanie (jest ono konsekwencją przyjętego wskaźnika):</p>	<p>Istotną kwestią jest opis finansowania, który sformułowany został w sposób bardzo ogólny i z którego nie wynika żadna zmiana systemowa. Wskazuje się dotychczasowe źródła budżetowe z programów rządowych.</p> <p>Wskazano, że „ostateczna wysokość środków przewidzianych do realizacji poszczególnych projektów będzie ustalana corocznie przez Radę Ministrów w trakcie prac nad ustawą budżetową”. Oznacza to brak jakiegokolwiek propozycji na przyszłość a tylko bieżące finansowanie w ramach budżetu państwa. Na poziomie działań i wskaźników zapowiada się „Zbudowanie trwałego systemu finansowania opieki długoterminowej” jednak wykonanie przewiduje się dopiero na koniec 2030 roku. Co jednak będzie w okresie 2021-2030 nie zdefiniowano. Brak jest w szczególności niezwykle istotnych</p>

			<p>„Do 2030 roku zostanie wypracowany i przyjęty mechanizm finansowania usług o charakterze opiekuńczym, wspierających i asystenckich wspierający samorządy lokalne w realizacji zadań własnych. Prace nad mechanizmem rozpoczną się w 2022 roku we współpracy i administracji rządowej i samorządowej. W pierwszej fazie zostanie przygotowany bilans źródeł finansowania publicznych i prywatnych oraz określenie sposobu uporządkowania sposobu dystrybucji środków, oraz udziału obywateli we współfinansowaniu usług. W drugim etapie wypracowany zostanie mechanizm finansowy (montaż finansowy) zapewniających trwałość rozwiązań finansowanych ze środków budżetu UE. Trzeci etap będzie miał na celu dopracowanie rozwiązań docelowych.”.</p>	<p>rozstrzygnięć, zarówno do budowania systemu koordynacji nowych usług od 2025 roku – co wymaga wzmocnienia finansów samorządowych, które nie będą mogły sfinansować zaplanowanych działań. Wymaga to podjęcia decyzji już na poziomie 2022/2023 roku jeśli mają być to działania realne. Brak jest również rozstrzygnięć odnośnie korelacji działań krajowych (programy rządowe) z działaniami europejskimi w szczególności w ramach Programów Regionalnych. Chodzi tu zwłaszcza o zapewnienie trwałości finansowania działań zapoczątkowanych w ramach projektów EFS+ oraz EFRR. Bez podejścia całościowego większość lokalnych inicjatyw zostanie zaprzepaszczona.</p>
--	--	--	---	--